

SLOVENSKI NAROD.

Ishaja vsak dan zvečer, ismišl nedelje in praznika, ter velja po pošiljki prejemati na avstro-ogrsko deželo za vsa leta 25 K, za pol leta 13 K, za četrt leta 6 K 50 h, za jeden mesec 2 K 30 h. Za Ljubljano brez pošiljanja na dom za vsa leta 22 K, za pol leta 11 K, za četrt leta 5 K 50 h, za jeden mesec 1 K 50 h. Za pošiljanje na dom računa se za vsa leta 2 K. — Za tuje dežele toliko več, kolikor znaša poština. — Posamezne številke po 10 h. Na naročbo brez istodobne vpošiljave naročnine se ne osira. — Za oznanila plačuje se od štiritopne petit-vrste po 12 h, če se oznanilo jedenkrat tiska, po 10 h, če se dvakrat, in po 8 h, če se trikrat ali večkrat tiska. — Dopisi naj se ispolnijo frankovati. — Rokopisi se ne vračajo. — Uredništvo in upravnštvo je na Kongresnem trgu št. 12. Upravnštvo naj se blagovolijo pošiljati naročnine, reklamacije, oznanila, t. j. vse administrativne stvari. — Vhod v uredništvo je iz Vegove ulice št. 2, vhod v upravnštvo pa s Kongresnega trga št. 12.

„Slovenski Narod“ telefon št. 34. — „Narodna Tiskarna“ telefon št. 85.

Važna ralsodba.

Bistvo odločbe graškega višjega sodišča v zadevi gospe Turkove iz Drage meri na to, da varuje kazenski zakon s § 303. (Razžaljenje zakonito priznane cerkve ali verske družbe) in dosledno tudi s § 122. (Motenje vere) cerkveno avtoriteto duhovnikovo in verski čut občinstva samo, kadar duhovnik božjo službo opravlja, ne pa tudi tedaj, kadar kaj drugega dela, bodisi tudi v cerkvi, kar ni v direktni zvezi z božjo službo.

Doslej je naša duhovščina živela v veri, da uživa varstvo kazenskega zakona po § 303 in 122., ako se sploh nahaja v cerkvi, tudi tedaj, če ne izvršuje posebnega bogoslužnega opravila. Tega mnenja je bilo večinoma tudi občinstvo, in je prav vsled tega mirno prenašalo različne duhovniške ekscese na leci. Ljudje so sicer škripali z zobmi in prišedši iz cerkve dajali duška svoji nevolji, ali v cerkvi sami se niso ganili, boječ se kaznovanja po imenovanih paragrafi. To napačno mnenje, katerega je bilo tudi državno pravdnštvo novomeško, je z odločbo graškega višjega sodišča ovrženo in izpodbito.

S to odločbo je pa tudi višjesodno priznalo, da čitanje političnih član- kov in — logično temu — tudi sploh razpravljanje političnih zadev, politično agitiranje itd. — ni v nobeni zvezi z božjo službo, da tone spada ne k pridigi, ne k maši.

Ako torej duhovnik na leci razpravlja o političnih zadevah, bodisi da to stori po končani pridigi, ali da pridigo pretrga — kar stori že s tem, da sploh govori o stvareh, ki niso v nobeni zvezi z božjo službo — potem ne uživa več varstva kazenskega zakona, potem je samo še privatna oseba, a če mu kdo ugovarja, ga bo sicer politično oblastvo lahko kaznovalo, in ga bo tudi kaznovalo z ozirom na svetost kraja samega, ali motenja vere in razžaljenja cerkve dotičnik ne bo kriv. Njegov pregrešek se bo sodil po istih predpisih, po katerih se sploh sodijo javni škandali.

Želeti bi bilo, da bi duhovščina dobro prevdarila pomen te odločbe višje sod-

nije graške, zakaj sedaj, ko je sodno dognano, da politično zabavljanje duhovščine na leci ne spada k službi božji, in da duhovnik tedaj ne uživa varstva kazenskega zakona, sedaj mora računati z eventualnostjo, da tudi ljudje brščas ne bodo več tako mirno trpeli brezmejnega političnega ščuvanja v cerkvi, kakor so ga trpeli doslej, da računati mora s tem, da se znajo zgoditi obžalovanja vredni slučajji, da se bo proti političnemu zabavljanju in proti osebnim napadom z lece tudi reagiralo.

Ali še drugo stran ima odločba graške nadsodnije, in tej strani bi morala posvetiti posebno pazljivost vlada. S tem, da je sodišče odreklo duhovniku, kadar se loti na leci političnih vprašanj, tisto varstvo, ki mu ga daje kazenski zakon za čas izvrševanja specifično bogoslužnih opravil, in da je sodišče priznalo, da političnih razprav na leci ni smatrati za del bogoslužnega opravila, da te razprave sploh ne spadajo v cerkev, s tem je graško višje sodišče sprožilo vprašanje: Kako se morejo v cerkvi dopuščati politične propovedi?

Naravno in logično je vendar, da naj se smejo v cerkvi izvrševati samo bogoslužna opravila, samo taka dela, katera varuje kazenski zakon v § 303. in 122. Ker pa politični govori ne spadajo mej bogoslužna opravila, potem tudi v cerkvi ne morejo biti dopustni drugače kakor pod tistimi pogoji, ki jih določa zakon o shodnem pravu.

Ni naš namen, že sedaj to stvar nadalje pretresati in izvajati vse konsekvence, ki izhajajo iz odločbe graškega višjega sodišča. Za sedaj smo s svojima člankoma le hoteli opozoriti na to odločbo in njen politični pomen, zlasti ker ta odločba znamenito podpira v minulem zasedanju državnega zbora sproženo zahtevo, naj se določi obsežnega prava aplicirajo tudi na politične shode v cerkvi. Ako bi pa ta naš opomin nič ne pomagal, potem bodo na podlagi te odločbe višje sodnije napele druge strune.

Dr. Tavčarjev izstop iz hrvatskega slovenskega kluba.

Izvrševalni odbor napredne narodne stranke ima jutri sejo, v kateri se bo sklepalo o stališču stranke napram hrvatsko-slovenskemu klubu. Z ozirom na to sejo se vzdržujemo za sedaj nadaljnega razpravljanja o tej zadevi, nego hočemo samo za- beležiti nekatere časnikarske glasove, pridržujoč si, da neresnične trditve, ki se nahajajo v nekaterih listih, pozneje ovržemo.

„Slovenec“ je radosti kar znorel ter pravi:

„S tem korakom je hrvatsko slovenski klub dalsijajno zadoščenoje katoliško-narodnim poslancem. S tem dejanjem je potrdil hrvatsko slovenski klub, da je naše stališče proti liberalcem pravo.“

S tem je pa ta klub nehoté tudi priznal, kdo da je imel o slogi prave pojme: Ali oni, ki so hoteli slogu vseh južnih Slovanov brez Tavčarja, ali pa oni, ki so razbili slogu zaradi Tavčarja.

To storiti so pa morali poslanci v hrvatsko slovenskem klubu, ker bi bil drugače nastal vihar med njihovimi krščanskimi volilci. Zlasti na Štajerskem je bilo že zelo napeto. Z izbacjenjem dra. Tavčarja so volilci za sedaj pomirjeni. Kaj pride, bomo videli.“

„Hrvatsko Pravo“ piše:

„Vodja slovenskih naprednjakov, dr. Ivan Tavčar, morao je izstopiti iz hrvatskega slovenskega kluba. Na taj korak bio je prisiljen, jer ga je dr. Ploj namjeravao predložiti na izključenje, koje so zahtievali pod prijetnom svoga izstupa gg. Biankini, Perić i Spinčić s jedne, a Robić i Ploj s druge strane. U izpričnici dra. Ploja na dra. Tavčara čita se, da to izključenje ne bi bilo napereeno proti Tavčaru kao narodnjaku, koji je već mnoga žrtvovao i učinio za narodnu stvar, već proti Tavčaru kot glavnom uredniku „Slovenskog Naroda“, koji da konsekvatno napada na vjeru i katoličke crkvene institucije. Mi pratimo pisanje

„Slovenskog Naroda“ pa ne mogosmo naći, da bi pisao proti vjeri i crkvenim institucijam, ali smo našli, da brezobzirno razkrinkava ljude, koji brezprimjerom drzovitošću izrabljuju vjeru i crkvu u svoje političke svrhe. Ta drzovitost je već tako velika, da se i ista trščanska „Eđinost“, koja je sve prije nego liberalna, našla primoranim te uđarila proti naćinu pisanja „Slovenca“ i djelovanju njegovih ljudih. Držimo, da su hrvatski zastupnici, koji se zabtjevu izkljućenja dra. Tavčara, a da ga nije držanjem u Beću ničim prouzročio, umiešao u nutranje prilike Slovenacah, učinili veliku pogriješku, koja bi mogla danas sutra i kod nas uroditi zlim plodom.“

„Eđinost“ piše:

„Mi uvađujemo v polni meri okolnost, ki jo navaja dr. Ploj v opravićenje postopanja većine hrvatsko-slovenskega kluba. V podkrepljenje te izjave svoje se moramo sklicevati na neštete in većinoma ostre polemike našega lista s „Slovenskim Narodom“, v katerih smo brez ovinkov obsojali pisavo tega glasila o duhovniškem stanu in smo vzlasti branili načelo pravice duhovnika do udeleženja na političnem življenju naroda. Kar smo govorili v onih polemikah, pri tam estajemo tudi danes in priznavamo, da je ton polemike v „Slovenskem Narodu“ mnogo zakrivil, da so mogle navstati tako žalostne razmere v nas Slovenih!“

S tem pa nikakor nismo hoteli reći, da se ni tudi na drugi strani grešilo in sicer mnogo!

Nepremična zvestoba do tega stališča svojega nam daje pa tudi pravico, da odkrito in lojalno in po svoji vesti povemo svoje menenje o koraku, ki ga je storila većina hrvatsko-slovenskega kluba. V načelu mu ne oporekamo, ker je bil skoraj res jedina pot, da pridemo do tega, česar želimo vsi: do jedinstvene delegacije na Dunaju. Ali ta korak se je storil, ne da bi si bila većina kluba poprej zagotovila ni najmanjšega — kako bi rekli? — recimo: ni najmanjšega znamenja odjenljivosti od druge strani, ki je tudi mnogo mnogo grešila. Marveć vidimo,

LISTEK.

Za narodov blagor.

Komedija v štirih dejanjih. Spisal Ivan Cankar. (Konec.)

Dr. Gruden je hinavski spletkar, zloben podlec, ogrinjajoč se v rodoljubne fraze, ki pa imponirajo puhloglavim, neznačajnim „babam“ — obč. svetnikom. Ker nima sam dovolj energije, da bi izpodbil odkritosrčnega absolutista Grozda, se lokavo navidezno pokori svoji lepi ženi Heleni, rafinirani koketki, ki soproga po bistroumu daleč nadkriljuje in ki edina vsaj za hip premaga Gornikovo ledenost. Gruden hoče, da bi le drugi delali zanj, da bi se drugi žrtvovali za njegovo korist, on pa bi — vladal in užival. In v svoji silni, strastni želji po prvaštvu naravnost prigo- varja ženi, naj mu osvoji Gornika s svojim telesom; ... misleč, da se je to že zgodilo, pa smebljaje polaga pred Gornika — račun ... No, varal se je, — in ko se začne bombardiranje njegove hiše, priteče ves zbehan h Grozdu, češ: „Stvar je pri kraju, stran z neumnostmi. Zdaj moramo nastopiti energično, vsi skupaj, vsi pošteni (?) in pametni ljudje!“ — in svojega konkurenta prosi odpušćanja. . .

Gornika je napravil Cankar — plemenitašem. Ne vem, zakaj. Morda je hotel s tem prilastkom opravičiti in utemeljiti njegovo — revščino duha, energije in iniciativnosti. Vsekakor je označil neki kritik Gornika prav dobro z besedo — žogica. Grozd, Gruden, Kremžar, Grudnovka, Kadivec, Mrmoljevka. . . vsi se žogajo z njim, ali Gornik, mehak, naiven, neumen, len, neizkušen, niti ne ugovarja. Da, celo navadi se naglo te igre, in le izteška se odloči, da pobegne iz teh nastavljenih zanj. Šćuka, Kadivec in Matilda pa mu morajo seveda prej šele razložiti položaj, katerega je povzročil navzlic svoji absolutni pasivnosti. Sam bi bil brščas obtičal!

Grudnovka in Mrmoljevka sta najboljša ženska značaja v komediji. Prva je samosvestna, prebrisana, častihlepna koketa, podpirajoča sojega moža s svojimi telesnimi čari in žensko lokavostjo. Bivša ljubica Šćuka, hoče pridobiti ga iznova zase, a le s tem namenom, da bi izvabila iz Šćuka Golobova pisma, s katerimi bi uničila sprogovega nasprotnika — dr. Grozda. Ko se ji ne posreči to, se loti Gornika. Prizor, ko ga ujame v svojo mrežo (II. dej. 11.), je pisan rafinirano delikatno ter je med najfinjšimi prizori v

komediji. Mrmoljevka je pravi kontrast Grudnovke: naivna frazerka in s svojimi meglenimi, konfuznimi nazori o slovanski vzajemnosti, o Rusiji in literaturi klasičen tip „rodoljubke“. Mrmoljevka ima vse znake, da je ustvarjena po živem modelu!

Izborni so prizori med Matildo in njenim zaročencem juristom Kadivcem. Matilda, od svoje komedijantske družbe že nekoliko inficirana, je modro dekle, ki zna spretno krotiti svojega burnega, vedno ogorčenega ljubimca, simpatičnega po svoji odločnosti, s katero se otrese Grozdovega terorizma. Stebelce, vodeni poet ter hvastavi govornik napitnic in slavnostnih govoranc, je najbližnji sorodnik tistega učitelja v Cankarjevi drami „Jakob Ruda“. Profesor Kremžar je omahljiv „Beschwichigungshofrat“, ki priveslja s svojimi spravoljubnimi idejami končno do ponesrećenega anovanja tretje stranke „vseh zmernih, treznih, resničnorodoljubnih elementov“ z marioneto Gornikom na čelu, dasi narodov rešitelj Kremžar sam ne ve, v čem naj se razlikuje v načelih od Grozda in od Grudna. Imenitni tipi so končno obč. svetniki Mrmolja, Klander ter tovariši: omejeni, neizobraženi „figamotje“, ki presedljajo vsak dan svojega konjička ter so vsak hip drugega mnenja.

Svoja načela izpreminjajo hitrejša kot svoje srajce ter požirajo svoje moške besede z uprav čudovito virtuoznostjo. Takih obč. svetnikov, in celo županov, gotovo ne manjka nikjer, in tudi Sloveni jih imamo!

Vsa ta pisana družba se vrtil, pači in slepari v koruptnem kolobarju ves čas z nečuvno spretnostjo in ođividno nalado. Laž, komedija, fraza jim je element, v katerem se počutijo izborni.

Vsekakor je Cankarjeva komedija velezabavna, dasi v svojem bistvu tragična. Saj slika moralno dekadenco velike in vplivne družbe iz srede naroda. Satirična stran se je avtorju posrečila docela, dasi je temelj komedije piščav, nepodprt in karikiran. Pristnoslovenskega značaja pa tudi ta komedija nima. Razen slik Bleiweisa in Vodnika ne izdaja nič, da se vrši dejanje na Slovenskem — vsi značaji so kozmopolistki in ves ta dirindaj se more vršiti prav tako lahko in lažje med Nemci, Francozi, Čehi, Hrvati, Srbi kakor med Slovenci v — Ljubljani. . .

„Za narodov blagor“ je drama, s katero se more naša nova struja ponašati pred vsem svetom, in s katero si je njen avtor Ivan Cankar utrdil svoj literarni vglad tako, kot še z nobenim dosedanjim delom.

Goverler?

kako ima „Slovenec“ še sedaj, v očiglednem dogodku, le zasmeševanje za večino hrvatsko-slovenskega kluba! S tem je vstvarjen jako nevaren precedenčni slučaj za bodočnost, ki bo kakor Damoklejev meč neprestano visel nad hrvatsko-slovensko delegacijo. Mi se bojimo, da bo slovensko posvetno razumništvo, v kolikor je isto angažirano v nesrečnem domačem boju, ukrep večine hrvatsko-slovenskega kluba občutilo le kakor brezpogojno kapitulacijo pred — da govorimo naravnost — drom. Šusteršičem!! (Op. ured. „Slov. Nar.“: Saj drugoga tudi nič ni, to bomo še dokazali.) Ta pa bo ogorčalo in se utegne zgoditi, da iz koraka, ki je bil gotovo storjen iz najčistejših in najplemenitejših namenov, (op. ured. „Slov. Nar.“: ???) postane vir novim bojem v narodu, novemu odtujenju med rojaki, novi narodni nesreči.

„Novi List“ piše:

„Gosp. dr. Ivan Tavčar podvrgao se je u Beču svima pravilima i propisima klubske discipline. Dapače, videći što bi ga čekalo, učinio se je malen izpred svojih drugova, zavukao u se i šutio. Držalo se uobće, da je on svoga protivnika i takmaca dra. Šusteršica lukavo izigrao. Ali — što god je dr. Tavčar u Beču morao, da guta, to je on u „Slovenskom Narodu“ izkalio. Pisanje ljubljanskoga lista nije se niti najmanje promienulo. U polemici sa klerikalnom strankom upotrebljavala su se i takova sredstva, koja su prelazila granice osobne borbe, kakovom smo uvijek smatrali kranjsku razpru. To je, naravno, sve bilo preuđeseno radi kranjskih žalostnih prilika. Ali zastupnici svećenici u hrvatsko-slovenskom klubu nisu mogli ostati u klubu, čiji član ovako postupa ne samo sa njihovim staležem, kao takovim, nego i sa institucijama katoličke vjere. I zato je došlo do alternative: ili on vanka, ili mi. Sa njihova gledišta stvar je posve shvatljiva.

Ova najnovija epizoda iz žalostnih prilika ukupnog našeg hrvatsko-slovenskog naroda donijet će po svoj prilici i drugih posljedica. Borba u Kranjskoj još će se više zaoštriti, a i u nas će se početi, da unosi onakav razdor, ako narodni ljudi ne budu na vrijeme onemogućiti liberalstvo à la Tavčar i klerikalstvo à la Šusteršič.

„Obzor“ te zadeve sploh ni omenil; „Hrvatska“ in „Agramer Tagblatt“ sta jo samo zabeležila brez opomnje.

V Ljubljani, 2. aprila.

Dosedanje delo drž. zbora.

V dosedanjem zasedanju drž. zbora od 31. januarja do 29. marca je bilo 32 sej, katerih vsebina je zabeležena v stenografskem zapisniku na 2295 str. Trikrat se je proglasila seja za tajno. Iz srede zbornice se je vložilo 646 predlogov, med temi 80 nujnih. Razen teh predlogov se je položilo na mizo zbornice še 110 vladnih predlogov. Število peticij znaša 707 (nekatero prošnje, ki so jih stavili različni posamezni poslanci, so računjene le enkrat, dasi jih je nad 100). Na ministre se je stavila 701 interpelacija. Izmed teh pa je dobilo odgovor: 27 pri ministrskem predsedniku, 4 pri naučnem ministru, 2 pri poljedelskem ministru, 6 pri trgovinskem ministru, 58 (med temi 49 konfiskacij sumarično) pri justičnem ministru, 10 pri železniškem, 6 pri finančnem in 5 pri deželnoobrambnem ministru. Na predsednika zbornice se je stavilo 86 formalnih vprašanj, na katere je grof Vetter odgovoril. O predlogah, ki so prišle na razpravo, je govorilo 685 govornikov. Člani ministrstva so govorili 11krat (odračunši odgovore na interpelacije). Protestiralo se je proti izvolitvam poslancev v 61 slučajih; izročitev poslancev radi sodnega preganjanja se je zahtevala 26krat. Med peticijami v stenografskem zapisniku je tudi 61 čeških in hrvatskih ter med interpelacijami 44 čeških. Zbornica je volila 23 odsekov, kvotno deputacijo, delegacije in člane nadzornega odseka za državni dolg. Za to delo pa so dobili vsi poslanci skupaj dijet v znesku 510.000 K.

Osveta Francije.

Dne 29. marca zvečer je dovršila francoska zbornica svojo dvamesečno debato o novem društvenem zakonu s tem, da ga je sprejela s 303 glasovi proti 224 glasom. To pa pomeni zmago svobodniških, protiklerikalnih in protikongregacijskih elementov nad reakcijo, klerikalizmom,

monarhizmom — to pomeni zmago francoske republike nad tistimi črnimi krti, ki hočejo podjesti vse korenine svobode in napredka ter s svojimi nepošteno pridobljenimi milijoni uničiti republiko. Vse reakcionarne stranke so se združile, da vržejo ministrstvo Waldeck Rousseaua, da zanesejo s svojimi dostavki in popravki v vladno predlogo smešnjava ter jo onemogočijo. A levica je vzlo hipnim kolebanjem vstrajala, rešila kabinet, sprejela predlogo in uničila vse klerikalne nade, da se bliža doba novih Jernejskih noči. Zbornica pa ni sprejela vladne predloge neizpremenjene, nego odklonila konfiskacijo premoženja razpuščenih kongregacij. Sprejeti zakon pa določa sledeče: neavtorizirane kongregacije se razpuste, njihove nepremičnine se prodajo, vsa organizacija teh kongregacij se razbije, in članom razpuščenih kongregacij se vzame pravico poučevanja. Menihi neavtoriziranih samostanov ne smejo voditi nikakih učnih zavodov, ustanoviti ne morejo nobenih penzionatov, in ne dobiti nikakih usposobljenj za poučevanje. Premoženje razpuščenih kongregacij se deponira ter odloča o njem sodišče, ki raziskuje, kdo ima do njega pravico. Francoski jezuitje se nameravajo izseliti na Angleško in na Avstrijsko.

Zgovornost nemškega cesarja.

Po atentatu epileptika v Bremenu je postal nemški cesar Viljem II. nenavadno nervozen, plašen in zgovoren. Pri preselitvi gardnega polka carja Aleksandra v novo vojašnico je imel tekom dveh dni cesar Viljem kar troje velikih govorov. V prvem govoru se je spominjal ustaje l. 1848 in političnih bojev v Berlinu. Izrazil se je pri tem o meščanstvu skrajno razžaljivo ter se po svoji navadi prav nemilostno obregnil ob socialne demokrate. Ta govor zavračajo vsi nemški listi ter naglašajo, da se je prepad med cesarjevo politiko in med čustvovanjem naroda zopet razširil. Spomin na dogodka l. 1848 je Nemcem svet in je za meščanstvo časten, saj je bilo tedaj začeto tisto veliko gibanje, ki se je zaključilo s cesarskim prestolom Hohenzollerjev in z ustvaritvijo Velike Nemčije. V drugem svojem govoru je cesar apeliral na častništvo carja Aleksandra polka, naj vzgaja moštvo „za trenotek, ko bo treba zastaviti kri in življenje zvesto za kralja in domovino. Gotovost imam“ — je dejal cesar — „da bomo vendar le zmagali, četudi bomo obkoljeni okrog in okrog od sovražnikov, četudi se bomo kot manjšina borili proti večini.“ — V tretjem svojem govoru pa je omenil cesar hipnega obsedenja prijateljstva med Nemčijo in Rusijo. Cesar je dejal, da ne taji, da se je poskušalo (od Angležev?) kaliti nemško-rusko prijateljstvo. „In ni moja krivda“, je dejal, „če so imeli ti poskusi vsaj mimgredé uspeh.“ Na to je cesar napil starem prijateljstvu. Zgovornost cesarja Viljema postaja za nemško notranjo politiko jako neprijetna!

Vojna v Južni Afriki.

Sedaj priznavajo celo angleški časopisi, da je vojni položaj v Južni Afriki jako težaven. Tudi „Times“, ki je ostala do zadnjega časa optimistična, piše, da se mora Burum, ki se morejo držati še dve leti, dokazati, da more storiti isto Anglija še 10 let, če treba. Radi narave dežele in temperamenta sovražnikovega se ne sme pričakovati, da bi kako posamezno gibanje ali kaka uspešna bitka napravila vojni konec; posamezni oddelki morejo kapitulirati, a vedno bo ostalo še neko število Burov, katere bo treba preganjati tako dolgo, da se udadé ali pa, da popadajo mrtvi in ranjeni na bojišču. „Times“ piše, da je treba redno pošiljati v Južno Afriko nove čete ter se ne sme omejiti le na 30–50 tisoč mož. Če se to ne zgodi, „je mogoče, da bo trajala vojna še mnogo let“. Angleški vojni minister je povedal, da se je odpeljalo ali pa se še odpošlje 34.560 mož novih čet. O bojih na vahodu Transvaala se poroča, da operira general French dalje. Prišlo je do raznih prask, v katerih je bilo 17 Burov ubitih in ranjenih ter 57 ujetih; 93 Burov se je udalo. Buri so vrgli dvoje vlakov s tira, katerih pa niso mogli oplentiti, ker so jih pregnali Angleži.

Dopisi.

Z Olinc, 1. aprila. (Javno predavanje.) Z včerajšnjim predavanjem je vi-

ško-glinška čitalnica zaključila ciklus javnih predavanj, ki so bila vsakemu dostopna. Predaval je g. mestni učitelj L. Jelenc o vzgoji. Kakor prejšnji predavatelj, je tudi g. Jelenc ta predmet obdelaval v taki obliki in v takem duhu, da je moralo predavanje brez razločka vsakega zanimati, bodiai da ima kaj opraviti z vzgojo ali nič. Ker hode g. predavatelj svoje krasno predavanje priobčil v kakem strokovnem listu, in je na prošnjo čitalničnega odbora dovolil, da sme čitalnica izdati ponatis tega, bodebamo v prav kratkem obrisu povedal vsebino. Predmet vsaki vzgoji je telo in duša. Gosp. predavatelj se je pečal samo z duševno vzgojo, kakšna mora ta biti od zgodnje mladosti otroka do izstopa iz šole. Prva duševna učiteljica otroku je mati. V prvi vrsti mu mora sama dobro vzgledati dati, in že v kalu zatreti slabe lastnosti, ki se v otroku tako rade porajajo, kakor: neusmiljenost do živalij, lažljivost, tudi tatvino itd. Ne sme mu pustiti vse po volji, kar otrok navadno hoče doseči z jokanjem, cepetanjem in samoglavostjo. Ko pohaja šolo, mora biti vzgoja starišev v zvezi z vzgojo v šoli, ne pa podirati, kar se v šoli zida. Kakšen da bode otrok v poznejši dobi, je odvisno od priloženih lastnostij in zunanjih vplivov. Pokvarijo ga najlažje slaba družba in brezvestni posli, pri katerih je treba starišem posebno zbirčnim biti. Velik vpliv v poznejši dobi ima na otroka tudi usoda. Veliko večjo pazljivost, kot se je dozdaj storilo, je treba obrabati na spolni nagon otroka. Dalje se je g. predavatelj pečal s šolsko vzgojo in omenjal razne faktorje, ki šoli nasprotujejo. Z največjo pazljivostjo je vse sledilo razvijanju g. govornika, in ko je končal, mu je glasno odobravanje poslušalcev pričalo o njih hvaležnosti in utisu, ki ga je napravilo predavanje nanje. G. čitalnični predsednik je srčno zahvalil g. predavatelja z željo, da bi njegovo predavanje res uspeh imelo. Jako zanimiv je bil tudi prost razgovor po predavanju. Čitalnični tajnik g. Kristan je razvijal pomen knjige za vzgojo mladine. Naše mladinske knjige so vse preveč tendenčne. V vsaki se skoro čita o pridnem Janezku in hudobnem Mihcu. Z vzgojo otrok prešel je na vzgojo ljudstva, in zlasti lepo razvijal nalogo inteligence, ki kot stan, ki je imel dobro duševno vzgojo, je zategadelj tudi prevzel dolžnost le-to podati nekemu narodu. G. Jelenc je z ozirom na predgovornikova izvajanja glede vzgojnega pomena knjige izjavil, da se mu ta predmet zdi v mladinski vzgoji tako važen faktor, da zasluži, da se ga obravnava v enem samem predavanju, zato se ga pa tudi v svojem ni dotaknil.

Gosp. Linhart je drastično naslikal razmere šolstva, zlasti na deželi z ozirom na nedostajanje prostorov in kričečih razmer pri lokalnih šolskih oblastvih, ko se n. pr. krajnim šolskim predsednikom izvoli oni, ki je najbolj nasproten šoli in učiteljstvu. Za vzgled modernega šolnika je navedel učitelja Flemminga v Ernstovi novi igri „Flachsman als Erzieher“.

Viško-glinška čitalnica se je s temi predavanji res visoko povzpela. S tem je pokazala drugim bratskim društvom, kakšen bodi njih smoter in naloga. Lahko je pa tudi zadovoljna z uspehom, kajti tako vernih in hvaležnih poslušalcev so bili tudi gg. predavatelji veseli. Zlasti se ji mora čestitati na izboru predmetov, ki so se obravnavali, in še bolj na izboru predavateljev, od katerih je vsak svoje predavanje tako zanimivo izvedel, da je bil užitek za vsakega poslušalca i poučen i zabaven. Naj omenim še udeležbo. Povprečno se je vdeležilo vsakega predavanja čez 50 poslušalcev, kateri so zastopali srednji delavski in malobitniški stan. Kmetov je bilo prav malo. Z ozirom na politično mišljenje, se je poslušalstvo kontingentiralo iz narodno-napredne in socialno-demokratske stranke. Neke stranke ni bilo blizu, mislila si je, da je že dovolj učena, da ni treba, da bi se vzdignila iz svoje teme — tega so menda tudi njih voditelji veseli! Mnogo imenitnih glav iz občine smo tudi pogrešali, te so se štele previsoke in preuđene, da bi se še od katerega mogle kaj naučiti. Neki občinski svetnik se je celo izrazil: „Kaj, ti nas bodo učili!“ — V obče je bil pa uspeh večji, kakor je sploh kdo mogel pričakovati, in pri včerajšnjem predavanju se je jednoglasno sklenilo, da se morajo predavanja nadaljevati, in sicer takoj prvo nedeljo po Veliki noči. Iskreno čestitam čitalnici na lepem uspehu in kličem: Le tako naprej!

Z Bleda, 1. aprila. Tako kakor povsod po Kranjskem, velja tudi pri nas kot nov smrtni greh, ako se čita „Slovenski Narod“, „Gorenjca“ ali „Rodoljuba“. Temu nasproti so blejski naprednjaki pred nekaj meseci skupno darovali naročnino za 20 „Rodoljubov“, ki jih oddajajo kmetom brezplačno. Gonja proti naprednemu časopisu se pa s prižnic kakor iz spovednic nadaljuje. Vsed tega je naše ljudstvo zelo radovedno postalo na te liste, tako da bi lahko vsak dan več sto „Rodoljubov“ oddali. Sedaj, ko se napada z lece „Gorenjca“, in ker so znašli naši maziljenci zopet nov greh, so blejski naprednjaki zopet začeli nabirati, da naroče več izvodov „Gorenjca“, katere bodo brezplačno oddajali boljšim klerikalcem. To je gotovo najboljšo sredstvo zoper klerikalizem. Klin s klinom! Neki klerikalec iz blejske okolice je pripovedoval, da je „čizmošter“ ter je pred kratkim pri nekem cerkvenem opravilu nosil svečo. Ovil je svečo, kjer jo je držal, s papirjem. Najedenkrat zapazi, da je isti papir „Gorenjec“. Revež se je tako prestrašil, da mu je v sakristiji list padel iz rok, klerikalci so tisti pomečkani papir „Gorenjca“ z železnimi kleščami prijeli ter tako ga srečno vrgli skoz vrata. To je res grozna nesreča! Bog jim daj pamet!

Iz Ponikve ob juž. žel., 1. aprila.

Ali ima kapelan z župnikom vred pravico sedeti v krajnem šolskem svetu, — poprašuje marsikdo, ki ve faktično sestavo krajnega šolskega sveta na Ponikvi. Šolski zakon z dne 8. februarja 1869 določa namreč, da ima krajni šolski svet za udele 1. krajnega šolskega ogleda, 2. šolskega vodjo, 3. po enega veroučitelja in 4. najmanj petorico mož izvoljenih od občinskega zastopa.

To minimalno število je imel tudi krajni šolski svet na Ponikvi. Imel, kajti odkar imamo sedanjega kapelana, znanega Pintariča, polastil se je ta sedeža v šolskem svetu. To pa je prišlo tako-le: Župnik, ki je po določbah zakona tudi člen, je bil izvoljen načelnikom krajnega šolskega sveta. Novodošli kapelan, ki je hotel v začetku povsod svoj nos vtikati, natvezil je župniku, da on kot načelnik ne more (!) zastopati cerkvenih interesov, in da mora vsled tega on — kapelan — njegovo nalogo prevzeti. Župnik je bržčas uvidel, da je res preslab zastopati sam cerkvene interese v tako majhni korporaciji ter je posadil samolastno in protizakonito svojega kapelana v šolski svet.

Pričakujemo, da se ta zadeva načelno reši, do okrajnega šolskega sveta v Šmarji pa se obračamo z vprašanjem: 1.) Je-li mu je znano, na kak način je prišel kapelan Anton Pintarič v krajni šolski svet na Ponikvi? 2.) Ako ne, hoče li stvar preiskati in izposlovati tozadevne principialne določbe?

Redni občni zbor „Dramatičnega društva“.

(Konec.)

Po kratkem dogovoru mej navzočimi člani in udeležniki zborovanja se je vršila volitev novega odbora. Zopet izvoljena sta bila dr. Tavčar in dr. Starč, na novo izvoljeni pa so gg.: A. Aškero, Janko Bleiweis vitez Trsteniški in dr. Gojmir Krek. Pregledovalca računov sta gg. Dečman in ravnatelj Pirc.

G. intendant prof. Hubad se je zahvalil imenom intendance za prijazne besede g. župana Hribarja ter izrekal zahvalo vsem, ki so podpirali intendanco v njenem stremljenju in izpolnjevanju težavne naloge, posebno še g. blagajniku Rozmanu.

Na vprašanje g. župana Hribarja, če se je že kaj skrbelo za gledališko osobe za bodočo sezono, je pojasnil g. Hubad, da se je bivša intendantca že dogovarjala z nekaterimi dosedanjimi tujimi silami za nov engagement; tako utegnejo ostati gđ. Rukova, gg. Dobrovolny, Boleska, Deyl, itd. pri drami, g. Olaszewski in kapelnik Benišek pri operi. Z gospodom režiserjem drame, Verovškom se je sklenilo za več let pogodba. Domače igralne in pevake moči itak ostanejo.

Dalje je izrekel gosp. župan Hribar željo, naj bi novi odbor skrbel posebno za primeren naraščaj domačih moči in vprašal, ali bi se ne dalo zopet pridobiti gospo Polakovo za slovensko gledališče, omenil g. Žužeka, ki se je izkazal talentiranega za četrtnika, in izborni domačo igralko gospo

Danilovo itd. Končno je g. župan nasvetoval, naj se novi odbor obrne do deželne zbornice s predlogom, naj se ustanovi novo mesto stalnega plačanega intendanta s primerno plačo. Ta predlog je bil sprejet. G. župan je omenil tudi nakane ljubljanskih Nemcev, da si zgradijo svoje gledališče. To bi bilo le železi, ker bi se razmere v deželnem gledališču za slovensko gledališče le na bolje obrnile.

Podpredsednik dr. Bleiweis vitez Trsteniški je izjavil, da se bodo novi odbor potrudil ustreči vsem izraženim željam. Za zdaj bodo morda treba nastaviti tajnika, ki naj bi bil plačan, in ki bi opravljaval vsa potrebna dela, dopisovanje, priprave za repertoar itd.

S tem je bil končan dnevni red zborovanja, na kar je podpredsednik, zahvalivši se navzočim za udeležbo, zaključil zbor.

Novi odbor, v katerega so stopile nekatere nove delavne moči, ima pred seboj jako važno nalogo, ohraniti slovensko gledališče na dosednji njegovi stopnji, kajti tega si niti misliti ne moremo, da bi po 33letnem obstanku „Dramatičnega društva“, ki je toliko storilo za razvoj slovenskega gledališča in ga privedlo do take stopnje dovršenosti, moglo še kdaj priti do tega, da bi slovensko gledališče prenehalo ali se le začasno zaprlo, kakor so z očividno škodo željnimi veseljem že trobili v svet nekateri nemški listi. Da se to nikakor ne zgodi, za to bodo skrbeti v prvi vrsti v to poklicanim faktorjem.

Dnevne vesti.

V Ljubljani, 2. aprila.

— Deputacija odbora I. društva hišnih posestnikov v Ljubljani je bila pretečeno soboto pri g. županu I. Hribarju, da bi se žice električne železnice v ozkih delih mesta položile v zemlje, in ne navodile v zraku. Deputacija, obstoječa iz gg. dr. V. Gregorič, Fr. Doberlet star. in Fr. Šantel, je povdarjala, da električne nadzemne žice gotovo ne bodo služile v oplešavo mesta, ter da utegne promet v ozkih ulicah nastati zelo nevaren, ako se slučajno utrga žica. Ker se železnica na novo zgradi, treba je, če le mogoče, varovati občinstvo nezgod, in ne šele po storjeni nesreči misliti na popravilo. Stroški ne bodo tako veliki, da bi jih družba, ki prevzame zgradbo zmagati ne mogla, ako bi se odstranila površina napeljava žic, in nadomestila z drugimi pripomočki. Pri tem pride v prvi vrsti v poštev Mestni trg, Stari trg in Florjanske ulice. Gosp. Fr. Doberlet opozarjal je še posebno kot strokovnjak na dejstvo, da požarna bramba ne bi mogla na noben način pri večjem požaru delovati, to ne glede na ovire, katere bi povzročevale žice, bi bilo življenje moža gasilca v vedni nevarnosti, če se žica pretrga. Ta nesreča pripeti se v normalnih razmerah pogostoma, kakor imamo priliko čitati skoro vsak dan v časopisih; koliko večja postane nevarnost pri označenih razmerah. Noben gasilec bi ne hotel izpostaviti svojega življenja, če mu preti taka nevarnost. Gospod župan je obljubil, navedene pomisleke sporočiti inženirju firme Siemens & Halske, kakor tudi občinskemu svetu.

— Koncesije za ljudske knjižnice ni treba. C. kr. okr. glavarstvo v Celji je bilo ustanovitelju ljudske knjižnice na Ponikvi, magistratnemu policijskemu svetniku Francišku Podgorščku v Ljubljani, naročilo, da si mora v smislu § 142 obrtnega reda izposlovati pri c. kr. namestništvu v Gradcu koncesijo za to knjižnico, sicer bi se pregrešil proti obrtnemu redu. Opomni se, da se je okrajnemu glavarstvu bilo naznanilo, da se bodo knjige izposojale brezplačno. Proti navedenemu naročilu okrajnega glavarstva se je ustanovitelj ljudske knjižnice pritožil na c. kr. namestništvo v Gradcu in to je z razpisom z dne 14. marca t. l., št. 43111/900, ugodilo pritožbi, ker brezplačno izposojevanje knjig ni smatrati za obrtoma izvršeno opravilo in se torej z ozirom na šlen IV razglasilnega patenta k obrtnemu redu ne more subsumirati pod določbe tega zakona.

— Davkoplačevalci šentjakobskega okraja se vlnudno vabijo na prijateljski sestanek, ki bo v sredo 4/8. uri zvečer v Gostilni „Miramar“. Posvetovalo se bo o jako važnih gospodarskih stvareh.

— Splošno žensko društvo v Ljubljani ustanovi svojo posebno knjižnico ter

je za to dobilo od nekaterih knjigotrožcev prav bogate zbirke knjig. Tako so firme Kleinmayer & Bamberg in Lavošlav Schwentner v Ljubljani ter Goriška tiskarna A. Gabršček v Gorici darovale društvu mnogo različnih knjig od vseh, kar jih je izšlo v njih založbi. To je tako znatna podpora, da gre zanjo imenovanim založnikom najtoplejša priznanja.

— Češki gostje. Jutri obišče naše mesto češka družba 21 članov iz Brna. Čez dan si ogleda mesto, zvečer pa je v „Narodnem domu“ prijateljski sestanek.

— Velikonočne počitnice na srednjih in ljudskih šolah se začno v sredo, dne 3. t. m., in bodo trajale do torka dne 9. t. m.

— Protestantski otroški vrtec. Evangelistično žensko društvo v Ljubljani je ustanovilo svoj otroški vrtec, ki se je včeraj otvoril.

— Kranjski občinski odbor je v svoji zadnji seji soglasno odobril računski zaključek mestne hranilnice in izrekel zahvalo ravnateljstvu in upravnemu odboru na uspešnem delovanju. Aktivna pri hranilničnem upravnem imetju znašala so z dnem 31. decembra 1900. l. 2.347.328 kron 30 vin, pasiva pa 2.334.452 kron 53 vin, tako da je tedaj čistega dobička pri upravnem imetju 12.875 kron 77 vin. Tako lepega uspeha dosedaj še ni dosegla mestna hranilnica v Kranju. Glasom določbe § 2. zakona z dne 5. decembra 1896. se sprejmo v občinsko zvezo: F. Pajer, J. Mohar, A. Pravst, F. Mihelič, F. Zadružnik, J. Bajt, M. Ažman, F. Spenko, J. Lukman, J. Jeršek, J. Bučar, J. Glavan, A. Kavčič, J. Virant, R. Markelj, L. Neumeyer in A. Sinkovec.

— Društvo vojaških veterancev v Ratečah priredi v nedeljo 21. aprila v gostilni g. Fr. Pelnikarja v Ratečah veselico s srečkanjem in prosto zabavo s plesom. Pri veselici igra godba na lok. Čisti dobiček namenjen je za napravo veteranske zastave.

— Suspendiran uradnik. Iz Celja se nam piše: C. kr. poštni asistent A. Ballogh v Celji bil je od službe suspendiran, ker je s prodajo poštinih znamk tako spretno manipuliral, da ni bilo naposled ne znamk ne denarja. Mi se le čudimo, da „celjska žaba“ o tem molči kakor grob, da si ista preži na vsakega Slovenca, kakor mačka na miš, in denuncira pri najmanjši priliki slovenske uradnike, in smo prepričani, če bi bil navedeni asistent Slovenec, da bi ga že bili vsi nemško-židovski listi polni. A seveda, ker je Nemec, — jih je sram in molčijo.

— Pohorska podružnica slovenskega planinskega društva. Ustanovitev tega potrebne društva se bo vršila 8. aprila t. j. na velikonočni ponedeljek ob 4. uri popoldne v gostilni g. Josipa Muleja v Rušah, na kar opozarjamo vse prijatelje slovenskih planin in slovenske turisticke.

— Čitalnica v Brežicah priredi dne 8. aprila s sodelovanjem pevcev in tamburašev hrvatskih vseučilišnikov iz Zagreba v prostorih „Narodnega doma“ velik koncert s plesom. Čisti dohodek je namenjen družbi sv. Cirila in Metoda.

— Razstavljena ročna dela. V izložbi firme J. Lozar na Mestnem trgu je razstavljena zbirka ročnih del Ta dela, ki so narejena po narodnih motivih, in vzbujajo splošno zanimanje, so izvršila kmetaka dekleta iz okolice Prezida. Rodoljubna gospa Vilharjeva v Prezidu, hoteč pomagati ondodnemu jako siromasnému ljudstvu do novega vira dohodkov, se je pred nekaj leti lotila težavnega dela, izvežbati kmetaka dekleta v izvrševanju taci ročnih del. Požrtvovalni trud imenovane gospe je rodil najlepši uspeh — to pričajo razstavljena, lepo in ukusno izvršena dela. Vsa ta dela so seveda na prodaj, a izvršujejo se tudi druga. Naročbe sprejema gospa Vilharjeva v Prezidu.

— Zanimive „izkopanine“. V lokalu pod „Narodno kavarno“ je v izložbenem oknu razstavljeno nekaj prav zanimivih „izkopanine“, katere so se našle „pri sv. Matvžu pod Kumom“. Te „izkopanine“, ki so na prodaj zbirateljem starin, so sledeče: nakit iz brona z nerazločnim napisom, velik meč iz brona in železa, žebelj, kos turrove pokve, zapestnica iz bakra, žara za pepel in star denar iz brona. Te „izkopanine“ je razstavil g. Matija Jama od 1. t. m. nadalje.

— Spomladanski sneg, ki je bil zapadel minoli teden, je skoro povsem ingnil.

Obligatni „najstarejši“ ljudje, ki imajo pri vseh vremenskih pojavih prvo besedo, modrujejo tudi to pot, da „kar pomnijo“, se še ni zgodilo, da bi bil skoro pol sežnja visok sneg v treh dneh skopnel. To pot to začudenje ni neutemeljeno. Zanimivo je, da v soboto, 30. marca, ko je v Ljubljani sneg kopnel, kakor na peči, so imeli v Bohinski Bistrici mnogo snega, ledena okna in 15 stopinj Celz. mraza, a cela dolina je bila lepa zimska pokrajinska slika „o Božiču“, in nikakor ne podobna „Veliki noči“.

— Izpred sodišča. Izvedeli smo, da je bil znani vodja socialistov, g. Etbin Kristan, radi žaljenja postajnega načelnika, gospoda inspektorja Guttmana, od tukajšnjega okr. sodišča obsojen na denarno globo 80 kron. Deželna sodnija pa je spremenila to kazen v 14 dnevni zapor, poostren z dvema postoma.

— Pretep v Lattermanovem drevo-redu. Pri razstavnih v „Pratru“ so se stekli včeraj gospodarji in uslužbenci. Neki Julij Tomsa je bil aretovan, ker je svojemu gospodarju grozil z nožem.

— Z nožem napadel je včeraj zvečer Striceljev hlapec Anton Kastelic Figabirtovega hlapca E. Seška. Pila sta skupaj v neki žganjariji in se tam nekaj sporekla. Prihdeba na cesto sta se stela in je Kastelic sunil Seška z nožem v obraz. Poškodba je lahka.

— Pijan voznik. Posesnik F. Č. iz Notrauje gorice je vozil včeraj popoldne po Poljanski cesti jako naglo in se zibal na vozu tako, da je bil vsak hip v nevarnosti, da se zvrne na tla. In res je slednjič padel z voza in prišel pod voz. Zgodilo se mu ni ničesar.

— Zelena konjska odeja je bila ukradena posestniku Antonu Stražišarju v Krakovskih ulicah št. 1.

— Nepreviden voznik. Lončar F. J. iz Komenda je včeraj zvečer na križpotu Tržaške in Rimske ceste tako podil konja, da je skoraj branjevko Ivano Pogorevčovo povozil.

— Z voza padel je na Gruberjevi cesti mesar A. P. Bil je vinjen. Konja sta dirjala sama z naloženo zaklano živino v klavnico.

* Novi kardinali. 18. aprila imenuje papež 12 ali 13 novih kardinalov, med temi jih bo 10 Italijanov, 2 Slovane in 1 Američan. Slovane sta: nadškof praški in škof krakovski. Vseh kardinalov je sedaj 68: med temi 40 italijanskih in 12 28 inozemcev. Papež si hoče pač zagotoviti naslednika, ki bo Italijan in ki bo nespravljiv. Kardinal Rampolla, ki je rodom iz siciljske knežje rodovine ter je zelo bogat, ima največ nade, da postane papež. Kardinalski klub pa ni zastoj, kajti samo imenovanje stane 60.000 K.

— Detomor. Soproga ritmojstra pl. Tungelu pri lüneburškem dragonskem polku, hči znanega nemškega zgodovinarja in publicista pl. Treitschkeja, je predvčeršnjim popoldne v odsotnosti svojega soproga v hipni zblaznelosti zastupila svoje tri otroke ter pila tudi sama strup. Nesrečno ženo bodo zdravniki menda rešili, a otroci so umrli.

Književnost.

— „Ljubljanski Zvon“. Vsebinska april-skega zvezka: 1. A. Askerc: Burska balada. 2. Fran Valenčič: Krst. (Pesem). 3. Fr. Serafin: Žrtve. (Povest). 4. Anton Trstenjak: Ogrski Slovenci. 5. S. Gregorič: Epitaf Ivanu Veselu. 6. B. Baebler: Svet nocoj so mi nebesa. (Pesem). 7. B. Baebler: In zadnjikrat. (Pesem). 8. Z. Valjavec: Na brooklynskem mostu. (Črtica). 9. Milan Sanjar: Na veliko soboto. (Črtica). 10. V. S. Fedorov: Pred Madono. (Sonet). 11. A. Askerc: Gamalielov govor. (Pesem). 12. Ivan Prijatelj: A. P. Čehov. 13. Anton Čehov: Dama s psičkom. 14. Peter pl. Radica: Friderik Velbič. 15. Književne novosti. A. Askerc: Iv. Plantan: Potovanje na severni rt (kap). — Jos. Kostanjevec: Za bratoljubje. — A. Askerc: Gundulič und sein „Osman“. — R. Perušek: Še enkrat. — Prešeren in slovanstvo. Spisal Fr. Ilešič. — Fr. Ilešič: Nakazanje v učilišču i sčemejstvoto. 16. Glasba. Dr. Vlad. Foerster: II. redni koncert „Glasbene Matice“. 17. Med revijami. Fr. Bož. Šuštar: Moskovskija Vjedomosti o Korševem Prešernu. — Slovanski Prehled. — Prosvjeta. — Dunajski „Zeit“. — L' Ateneo. 18. Splo-

šni pregled. † Julij Zeyer. — Državne subvencije „Slovenski Matice“. — „Slovenska šolska Matica“. — K. Š.: Kdo bi nam moral biti vzor. — Nova slovenska tiskarna. — Odkritje antičnih skulptur. — Grob Hipokratov. — Tiskovne pomote.

Telefonska in brzojavna poročila.

Lož 2. aprila. Tavčarjev izstop opravičen. Somišljeniki naj slede! Proč od neprijateljev — žele.

Starotrški in loški naprednjaki.

Jesenice 2. aprila. Obžalujemo sklep hrvatsko-slovenskega kluba — fej, znanemu intrigantu! — ter kličemo: Najboljšemu rodoljubu, in prvoboritelju našemu g. dr. Iv. Tavčarju gromoviti Živio!

Jeseniški naprednjaki.

Jesenice 2. aprila. Vzoru slovenskih rodoljubov g. dr. Ivanu Tavčarju Slava!

Jeseniške napredne Slovenke.

Radovljica 2. aprila. Ogorčeni nad postopanjem Šusteršiča in njegove oprede Ploja se izrekamo solidarnimi z načeli, katera zastopa dr. Tavčar in odločno zahtevamo, da z njim izstopi iz Šusteršičevega rimskega kluba II. tudi naš poslanec Ferjančič.

Radovljiški narodnjaki.

Trst 2. aprila. Tu je bil radi nečega malenkostnega prestopka aretiran neki Ludovik Oton Ditrich, na katerega je pri zaslišanju padel sum, da je izvršil več umorov. Ditrich je lani o Binkošti ušel iz blaznice v Draždanih. Mudil se je potem v raznih krajih, najdlje na Kranjskem, ter naposled prišel v Trst. Izkazalo se je sedaj, da se je tik Kočevja vtihotapil v neko kmetisko hišo in hotel umoriti dve deklici. Starejšo je bil že zvezal, a predno je izvršil svoj namen, je bil prepočen. V Kočevju so ga sicer prijeli, a ker so spoznali, da je blazen, so mu dali nekaj denarja in ga odpravili, ne pomislivši, kako nevaren zamore tak človek postati. Preiskovalni sodnik dr. Barzal je pa tudi dognal, da je Ditrich identičen s tistim človekom, ki ga išče novomeško sodišče zaradi umora neke ženske, in razne okolnosti kažejo, da je Ditrich v svoji blaznosti umoril še več drugih žensk.

Dunaj 2. aprila. Delegaciji se snideta mej 15. in 20. majem na Dunaju.

Dunaj 2. aprila. Prihodnja seja poslanske zbornice bo 18. aprila. Na dnevnem redu so: deklaracija nadvojvode Frana Ferdinanda, drugo čitanje zakona o žganju in prvo čitanje proračuna.

Lvov 2. aprila. „Dziennik Polski“ javlja, da se je zgodil v Petrogradu nov atentat in sicer na ministra notranjih del Sipjagina.

Moskva 2. aprila. Grof Lev Tolstoj je bil iztiran iz Moskve in je dobil ukaz, da mora prebivati na svojem posestvu Jasnaja Poljana.

Bruselj 2. aprila. Botha, Dewett in Delarey se pripravljajo, da prederajo novič na Kapsko ozemlje.

London 2. aprila. Kitajski cesar je pisal ruskemu carju, naj povrne Kitajski Mandžurijo, češ, če Kitajska ne ohrani te provincije, si bodo druge vzele.

Narodno gospodarstvo.

— Mestna hranilnica ljubljanska. Meseca marca 1901 vložilo je v mestno hranilnico ljubljansko 828 strank 351.961 kron 02 vin., 717 strank pa je dvignilo 320.424 kron 31 vin. V I. četrtletju 1901 dovolilo se je 57 prosilcem posojil na zemljišča v skupnem znesku 99.990 kron.

— Ljubljanska kreditna banka v Ljubljani. Pri ljubljanski kreditni banki je bilo v mesecu marcu t. l. vloženih na vložne knjižice in na tekoči račun 809.075 kron 17 vin., vzdignjenih pa 497.919 kron 55 vin. Stanje vseh vlog koncem marca 1901 1.669.010 kron 90 vin.

— Glavna slovenska hranilnica in posojilnica v Ljubljani. V mesecu marcu se je vložilo 125.229 kron 53 vin., dvignilo pa 110.890 kron 68 vin., denarni promet v prvem četrtletju 2.239.675 kron 78 vin., stanje vlog koncem marca 707.221 kron 55 vin.

Poslano.¹

Z ozirom na notico v „Slovenec“ z dne 26. t. m. prijavljam na tem mestu pismo gospoda Karola Pollaka, ki naj priča, koliko vere služi poročilo omenjenega lista o „napadu na g. Pollaka“:

Gospod Alojzij Novak
v Ljubljani.

S tem pisanjem potrdim, da Vi pri napadu na mojo osebo 25. t. m. niste bili navzoči, ker ste se le prišli na lice mesta, kakor sem jaz sam videl, ko je bilo že vse končano.

S spoštovanjem

Karol Pollak m. p.,
trgovca s kožami in usnjem.

Sicer pa se spregovorimo s „Slovenec“ jas in moji sonapadalci o tej stvari na pristojnem mestu.

Alojzij Novak,
uradnik banke „Slavije“.

(699)
*) Za vsebino tega spisa je uredništvo odgovorno le toliko, kolikor določa zakon.

Condurango Malaga vino.

(Želodec krepčujoče vino.)

Sunja, 23. septembra 1898.

Blag. gospod M. Leustek, lekarnar v Ljubljani.

Rad priznam, da je Vaše Condurango Malaga vino pristno. Deluje posebno dobro pri želodčni boli, krepči telo, lajša in vzbuja slast do jedi.

Dr. J. Folnegovič,
obč. zdravnik.

(27-13)

Se dobiva povsod
Kalodont
neobhodno potrebna zobna Crème
vedrže zobe čiste, bele in zdrave,

Umrli so v Ljubljani:

Dne 29. marca: Ivan Weiss, ognjičarjev sin, 4 mes., Emonska cesta št. 10, jetika.
Dne 30. marca: Miklavž Terškan, posestnik, 60 let, Hradskega vas št. 23, vsled raka.
Štefan Jug, umir. nadsprevednik, 70 let, Stara pot št. 4, ostarelost.

V deželni bolnici:

Dne 26. marca: Ivana Svojišak, posestnikova hči, 26 let, otrpenje srca.

V vojaški bolnici:

Dne 27. marca: Fran Rigler, pešec, 22 let, jetika.

Meteorologično poročilo.

Višina nad morjem 806-2 m. Srednji srčni tlak 730-0 mm.

April	Čas opazovanja	Stanje barometra v mm.	Temperatura v °C	Vetrovi	Nebo	Relativna vlažnost v %
1	8. zvečer	738.5	8.6	sl. jz. zahod del. jasno		00
2	7. zjutraj	739.8	7.0	sl. sv. zahod del. jasno		
	2. popol.	740.9	15.5	sl. jz. zah.	jasno	00

Srednja včerašnja temperatura 9.4°, normala: 6.9°.

Dunajska borza

dne 2. aprila 1900.

Skupni državni dolg v notah	98.45
Skupni državni dolg v srebru	98.20
Avstrijska zlata renta	117.85
Avstrijska krona renta 4%	97.60
Ogrska zlata renta 4%	117.40
Ogrska krona renta 4%	93.10
Avstro-ogrski bančni delnice	1887
Kreditne delnice	720.50
London vista	240.17 1/2
Nemški državni bankovci za 100 mark	117.60
20 mark	23.49
20 frankov	19.08
Italijanski bankovci	90.50
C. kr. cekini	11.33

Poštna hranilnica ček št. 849.086.

Telefon št. 135.

Glavna slovenska hranilnica in posojilnica

registrovana zadruga z neomejeno zavezo

pisarna: na Kongresnem trgu št. 14, Souvanova hiša, v Ljubljani

sprejema in izplačuje hranilne vloge in

obrestuje po 4 1/2 % od dne vložitve do dne vzdige

brez odbitka in brez odpovedi.

Uradne ure od 8—12 dopoldne in od 3—6 popoldne.

Hranilnične knjižice se sprejemajo kot gotovina, ne da bi se obrestovanje pretrgalo.

(40-13)

Dr. M. Hudnik, predsednik.

Hiša na prodaj!

Iz proste roke prodaja se pod jako ugodnimi pogoji

hiša v Krakovskem predmestju

obstoječa iz 3 sob, 2 kuhinj, velikega dvorišča in velikega vrta. (691-1)

Naslov pove upravništvo „Slov. Nar.“.

Špargljeva

plantaza, 3 orala obsežajoča, dobavlja vsako množino špargljev. Dobivajo se pri

Viktoria-drevesnici v Lovrečini

pri Zagrebu. (648-3)

Ces. kr. avstrijske državne železnice.

Izvod iz voznega reda

veljaven od dne 1. februarja 1901. leta.

Odhod iz Ljubljane juž. kol. Proga iz Trbiža. Ob 12. uri 24 m po noči osonni vlak v Trbiž, Beljak, Celovec, Franzensfeste, Ljubno; čez Selzthal v Ansee, Solnograd; čez Klein-Beifling v Steyr, v Linc; čez Amstetten na Dunaj. — Ob 7. uri 5 m jutraj osonni vlak v Trbiž, Pontabel, Beljak, Celovec, Franzensfeste, Ljubno, Dunaj; čez Selzthal v Solnograd, Inomost; čez Amstetten na Dunaj. — Ob 11. uri 51 m dopoldne osonni vlak v Trbiž, Pontabel, Beljak, Celovec, Franzensfeste, Ljubno, Selzthal, Dunaj. — Ob 4. uri 6 m popoldne osonni vlak v Trbiž, Beljak, Celovec, Franzensfeste, Ljubno; čez Selzthal v Solnograd, Lend-Gastein, Zell ob jezaru, Inomost, Bregenc, Curih, Geneva, Pariz; čez Klein-Beifling v Steyr, Linc, Budejovice, Plzen Marijine vane, Heb, Franzove vane, Karlove vane, Prago, Lipsko, čez Amstetten na Dunaj. — Ob 10. uri po noči osonni vlak v Trbiž, Beljak, Franzensfeste. — Proga v Novo mesto in Kočevje. Ob 7. uri 17 m jutraj osonni vlak v Novo mesto, Straža-Toplice, Kočevje. — Ob 1. uri 5 m popoldne osonni vlak v Novo mesto, Straža-Toplice, Kočevje. — Ob 6. uri 55 m zvečer osonni vlak v Novo mesto, Kočevje. — Prihod v Ljubljano juž. kol. Proga iz Trbiža. Ob 3. uri 25 m jutraj osonni vlak z Dunaja čez Amstetten, Lipskega, Prago, Francovih varov, Karlovih varov, Heba, Marijinih varov, Plzna, Budejovic, Solnograda, Linca, Steyra, Ansee, Ljubna, Celovca, Beljaka, Franzensfeste. — Ob 7. uri 12 m jutraj osonni vlak iz Trbiža. — Ob 11. uri 16 m dopoldne osonni vlak z Dunaja čez Amstetten, Karlovih varov, Heba, Marijinih varov, Plzna, Budejovic, Solnograda, Linca, Steyra, Pariza, Geneva, Curiha, Bregence, Inomosta, Zella ob jezaru, Lend-Gasteina, Ljubna, Celovca, St. Mohorja, Pontabla. — Ob 4. uri 38 m popoldne osonni vlak z Dunaja, Ljubna, Selzthala, Beljaka, Celovca, Franzensfeste, Pontabla. — Ob 8. uri 51 m zvečer osonni vlak z Dunaja, Ljubna, Beljaka, Celovca, Pontabla. — Proga iz Novega mesta in Kočevja. Ob 8. uri in 44 m jutraj osonni vlak iz Novega mesta in Kočevja. — Ob 2. uri 32 m popoldne osonni vlak iz Straža-Toplice, Novega mesta in Kočevja. — Ob 8. uri 48 m zvečer osonni vlak iz Straža-Toplice, Novega mesta, Kočevja. — Odhod iz Ljubljane drž. kol. v Kamnik. Mešani vlaki: Ob 7. uri 28 m jutraj, ob 2. uri 5 m popoldne, ob 6. uri 50 m zvečer. — Prihod v Ljubljano drž. kol. iz Kamnika. Mešani vlaki: Ob 6. uri 49 m zvečer, ob 11. uri 6 m dopoldne, ob 6. uri 10 m jutraj.

Dobre cenene ure

s 3letnim pismenim jamstvom

razpošilja zasebnikom

HANNES KONRAD

tovarna za ure in eksportna hiša zlatin

Most (Brux) Češke.

Dobra nikelnasta remontoarka . . . gld. 3.75

Prava srebrna remontoarka . . . „ 5.80

Prava srebrna verižica . . . „ 1.20

Nikelnasti budilec . . . „ 1.95

Moja tvrdka je odklikovana s c. kr. orlom, ima

zlate in srebrne medalje razstav ter tisoč in

tisoč priznanih pisem. (2611-31)

Ilustrovani katalogi sastonj in poštnine prosto.

Pivo v steklenicah

iz pivovarne Perles.

Zabo s 25 poliliterskih steklenic marčnega piva

gld. 2.—.

Zabo s 25 poliliterskih steklenic dvojnega marčnega

gld. 2.50. (688-9)

Naročila in prodaja na drobno

Prešernove ulice št. 7, v veži.

Polenovka

(Stockfisch)

po pristno kapucinskem načinu namočena (388-9)

dobiva se po najnižji ceni pri

F. Mencingerju

v Ljubljani, Sv. Petra cesta št. 44.

VABILO

občnemu zboru
posojilnice v Cerknici

registrovane zadruge z neomejeno zavezo

kateri se bode vršil

dne 24. aprila 1901 ob 4. uri popoldne

v občinski pisarni.

Vspored:

- 1.) Poročilo načelstva.
- 2.) Odobritev računa za leto 1900.
- 3.) Volitev načelstva.
- 4.) Slučajnosti.

(682)

Načelstvo.

Razglas javne dražbe.

V zapuščino zamrle Uršule Bergant
spadajoče nepremičnine:

sobna in posteljna oprava,
obleka, perilo in drobnarije

se bodo

v četrtek, dne 4. aprila 1901

ob 9. uri dopoldne

in če treba tudi popoldne

v Ljubljani, Rožne ulice št. 9

na javni dražbi prodale.

Kupci morajo kupnino takoj plačati
sodnemu komisarju in kupljene stvari takoj
odstraniti.

V Ljubljani, dne 1. aprila 1901.

(694-1)

Ivan Plantan

c. kr. notar kot sodni komisar.

Št. 436.

Razglas.

Pri mestni hranilnici v Kranju popolniti je provizorično službo

pomožnega uradnika

z letno plačo 840 K in obojestransko trimesečno napovedjo s pristavkom, da se v slučaju sposobnosti in porabljenosti utegnejo službene razmere definitivno urediti in plača primerno zvišati. — Prošnje z dokazili sposobnosti naj se vložijo do 10. aprila 1901 pri podpisnem županstvu.

Županstvo v Kranju

dne 30. marca 1901.

Mestna občina v Kamniku

razpisuje za bodočo mestno hranilnico

službo uradnika

z letno plačo 1400 kron, katera se bo po daljšem zadovoljnim poslovanju povišala. Opremljene prošnje z dokazili sposobnosti vlagati je do 15. aprila t. l. pri podpisnem županstvu.

Prositelji naj naznanijo, če zamorejo položiti kavecijo in v katerem znesku, ter naj izvolijo ob enem naznaniti, do katerega časa bi zamogli službo nastopiti.

Mestno županstvo v Kamniku

dne 31. marca 1901.

(679-1)

Luka Bergant s. r.

Gričar & Mejač, Ljubljana, Prešernove ulice št. 9

sta svojo salogo za spomlad in poletje s dražestnimi novostmi v konfekciji za dame in dekleta spopolnila in priporočata isto svojim p. n. odjemalcem najtoplejše.

(672-3) Ilustrovani katalogi brezplačno in poštnine prosto.

Izdajatelj in odgovorni urednik: Josip Noll.

Lastnina in tisk »Národne tiskarne«.